

Vår referens: 21-1589

Konsekvensutredning avseende föreskrifter om ersättning vid medverkan i samband med verkställighet av hemlig dataavläsning

Post- och telestyrelsen (PTS) avser att med stöd av 4 § förordningen (2020:172) om hemlig dataavläsning utfärda föreskrifter om ersättning vid medverkan i samband med verkställighet av hemlig dataavläsning.

PTS redovisar härmed sin utredning enligt förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Förslag till föreskrifter bifogas, se bilaga.

Innehåll

1.	Inledning.....	4
2.	Beskrivning av problemet och vad PTS vill uppnå.....	5
3.	Alternativa lösningar och effekter om några föreskrifter inte kommer till stånd	7
3.1	Olika alternativ	7
3.1.1	<i>Effekter om föreskrifterna inte kommer till stånd eller om PTS avvaktar med att ta fram föreskrifter.....</i>	<i>7</i>
3.1.2	<i>Alternativet att PTS tar fram föreskrifter med schablonbelopp istället för timbelopp .....</i>	<i>8</i>
3.1.3	<i>Alternativet att PTS endast meddelar allmänna råd i stället för föreskrifter ....</i>	<i>9</i>
3.1.4	<i>Ersättningsföreskrifter som specificerar principer med timersättning är det lämpligaste regleringsalternativet.....</i>	<i>9</i>
4.	Aktörer som berörs av regleringen.....	10
4.1	Berörd bransch och kategori av företag	10
4.2	Antalet företag som berörs och storleken på företagen.....	10
5.	Normgivningsbemyndiganden.....	11
6.	Regleringens innehåll och dess konsekvenser	12
6.1	Övergripande bedömning av förslagets konsekvenser	12
6.2	Kostnadsmissiga och andra konsekvenser som regleringen medför	13
6.2.1	<i>Tillämpningsområde .....</i>	<i>13</i>
6.2.1	<i>Ord och uttryck .....</i>	<i>13</i>
6.2.2	<i>Ersättning.....</i>	<i>16</i>
6.2.3	<i>Underlag.....</i>	<i>18</i>
7.	EU-rättslig bedömning	20

7.1	Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till EU.....	20
7.2	Underrättelse om förslag till tekniska regler	20
8.	Tidpunkten för ikraftträdande och behovet av informationsinsatser.....	20
9.	Konsekvenser för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga och villkor i övrigt.....	21
9.1	Antalet företag som berörs, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen.....	21
9.2	Tidsåtgång, kostnader och behov av förändringar i verksamheten som regleringen kan föra med sig för företagen.....	21
9.3	Regleringens påverkan på konkurrensförhållanden för företagen	22
9.4	Konsekvenser för konsumenter.....	23
9.5	Särskilda hänsyn till små företag.....	23
10.	Konsekvenser för kommuner och regioner	23
11.	Kontaktpersoner	24

1. Inledning

Den 1 april 2020 trädde lagen (2020:62) om hemlig dataavläsning (HDA) i kraft. Lagen innebär i praktiken att de brottsbekämpande myndigheterna, genom användande av tekniska hjälpmedel, i hemlighet får tillgång till en dator eller en annan teknisk utrustning som används för kommunikation, för att kunna se vilken information som finns i den. Hemlig dataavläsning får endast användas vid misstankar om allvarlig brottslighet.

I lagen finns ett krav på att anmälningspliktiga tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät- och tjänster (i det fortsatta benämnda tillhandahållare) ska medverka vid verkställighet enligt HDA. För denna medverkan har de rätt till viss ersättning. PTS har getts föreskriftsrätt gällande denna ersättning och har beslutat att meddela föreskrifter i enlighet med sitt mandat.

PTS har i samband med framtagandet av förslag till föreskrifter bjudit in flera aktörer till möten där regleringen och de kommande föreskrifterna diskuterats. PTS har haft möten med Telia Company AB, Tele2 Sverige AB, Telenor Sverige AB samt Hi3G Access AB.

PTS har även inhämtat synpunkter från Ekobrottsmyndigheten, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och Tullverket i enlighet med bestämmelsen i 4 § förordningen (2020:172) om hemlig dataavläsning (FDA).

I den här konsekvensutredningen beskrivs PTS förslag till föreskrifter om ersättning vid medverkan i samband med verkställighet av hemlig dataavläsning.

2. Beskrivning av problemet och vad PTS vill uppnå

Sedan den 1 april 2020 har brottsbekämpande myndigheter möjlighet att bedriva hemlig dataavläsning. I många fall kan dessa myndigheter verkställa hemlig dataavläsning på egen hand men i vissa situationer kan det vara nödvändigt att den berörda tillhandahållaren aktivt medverkar för att en verkställighet ska kunna genomföras.¹ Av 24 § första stycket HDA framgår att det finns en skyldighet för den som bedriver anmälningspliktig verksamhet enligt 2 kap. 1 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (LEK), att på begäran medverka i samband med verkställighet av hemlig dataavläsning.

En sådan medverkan kan enligt förarbetena t.ex. handla om att tillhandahållarna bistår de brottsbekämpande myndigheterna med att identifiera vilka tjänster en specifik användare har och vilka förbindelser som används och ger råd om vilka tekniska hjälpmedel som kan användas. Dessutom kan tillhandahållarna ge möjlighet att installera brottsbekämpande myndigheters tekniska hjälpmedel och ansluta dem till tillhandahållarnas nät. En aktiv medverkan kan också bestå i att ge den verkställande myndigheten möjlighet att t.ex. installera utrustning som aktivt påverkar och förändrar trafikflödet mellan den som ska vara föremål för hemlig dataavläsning och annan utrustning som denne kommunicerar med. Någon detaljreglering av vad en medverkan kan innebära finns inte, utan de specifika uppgifter en tillhandahållare ska bistå den verkställande myndigheten med beror på hur den verkställande myndigheten formulerar sin begäran.²

De tillhandahållare som medverkar i samband med verkställighet av hemlig dataavläsning har enligt 24 § andra stycket HDA rätt till ersättning för de kostnader som uppstår vid sådan medverkan.

Enligt förarbetena är de kostnader som ska ersättas främst kostnader för nedlagd tid hos den medverkande. Kostnader kan dock också uppstå för att t.ex. upplåta utrymme, dvs. kostnader som inte är hänförliga till tidsåtgång utan till själva upplåtandet. Denna typ av direkta kostnader, som nedlagd tid och upplåtande av utrymme, kan enligt förarbetena ersättas enligt bestämmelsen. Även kostnader som kan ha uppstått vid medverkan som inte leder till en genomförd verkställighet

---

¹ Se prop. 2019/20:64 s. 177 ff.

² Se prop. 2019/20:64 s. 237 ff.

omfattas enligt förarbetena av bestämmelsen. Det är de faktiska kostnaderna som uppstår vid medverkan som ska ersättas. Däremot ersätts inte kostnader som uppstår hos tillhandahållaren för att generellt anpassa sina system för att möjliggöra medverkan. Regeringen bedömer att det inte kommer att uppstå några kostnader för företag som medverkar vid verkställigheten eftersom aktörerna har rätt till ersättning från den verkställande myndigheten för kostnader som uppstår till följd av medverkan. Enligt regeringen är författningsförslaget avsett att vara kostnadsneutralt för företagen och regeringen instämmer i utredningens bedömning att några kostnadsökningar därför inte bedöms uppstå för aktörerna.³

PTS har fått mandat att meddela föreskrifter som närmare reglerar den ersättning som ska utgå enligt 24 § HDA. Regeringen konstaterar att det kan uppstå ett behov av att meddela verkställighetsföreskrifter som preciserar ersättningskyldigheten. Enligt regeringen är det framförallt de närmare nivåerna på ersättning som kan behöva preciseras.⁴

Under föreskriftsarbetet har PTS träffat såväl brottsbekämpande myndigheter som vissa större tillhandahållare. Ett övervägande flertal av dessa aktörer har framfört att det finns ett behov av att ta fram reglering av ersättningen. PTS delar denna bedömning. Det finns en skyldighet att medverka och ersättning ska utgå för en sådan medverkan men utan närmare reglering är det oklart vilka ersättningsnivåer som ska gälla. De föreslagna föreskrifterna syftar till att vara ändamålsenliga, förutsägbara och enkla för aktörerna att tillämpa. Genom att PTS tar fram ersättningsföreskrifter behöver inga bilaterala avtal ingås. Vidare minskar risken för att tillhandahållare och brottsbekämpande myndigheter behöver genomföra enskilda förhandlingar för att komma fram till vad som kan anses vara en skälig ersättning i det enskilda fallet.

---

³ Se prop. 2019/20:64 s. 207 och SOU 2017:89.

⁴ Se prop. 2019/20:64 s. 187.

3. Alternativa lösningar och effekter om några föreskrifter inte kommer till stånd

3.1 Olika alternativ

PTS har utvärderat följande alternativ till föreslagna föreskrifter:

- att inte ta fram föreskrifter eller att avvakta med att ta fram föreskrifter
- att ta fram föreskrifter med schablonbelopp istället för timbelopp
- att endast meddela allmänna råd istället för föreskrifter
- att ta fram föreskrifter som specificerar principer och timbelopp (nuvarande alternativ).

3.1.1 Effekter om föreskrifterna inte kommer till stånd eller om PTS avvaktar med att ta fram föreskrifter

Resultatet av en utebliven reglering torde innebära att parterna för varje enskilt ärende bestämmer ersättningsnivån efter kostnaderna för nedlagt arbete och eventuella andra kostnadsposter som kan ingå i beräkningsunderlaget, vilket innebär mycket administrativt arbete enbart i att först bedöma och sedan dokumentera grunden för ersättningen. I denna situation krävs också att parterna är överens om vad som kan anses vara ersättningsgrundande kostnader.

De brottsbekämpande myndigheterna skulle också kunna träffa individuella avtal som reglerar under vilka förutsättningar ersättning ska utgå med de tillhandahållare som kan antas få någorlunda regelbundna förfrågningar om medverkan. Det har dock tidigare visat sig svårt att nå fram till avtal, vilket inneburit en stor arbetsbörda för brottsbekämpande myndigheter och berörda tillhandahållare. Denna lösning riskerar också att leda till att mycket olika ersättningsnivåer förhandlas fram beroende på den förhandlingsstyrka den enskilda parten har i varje enskild avtalsförhandling. Ersättningsnivåerna kan därmed komma att variera mellan de olika tillhandahållarna. Dessutom torde incitamentet vara lågt att lägga mycket tid och resurser på att förhandla fram ett avtal som kan bedömas få en relativt begränsad användning.

Det är svårt att uppskatta de kostnader som skulle uppstå om föreskrifter inte skulle komma till stånd eller om PTS skulle avvakta med att ta fram föreskrifter. Helt klart är att de brottsbekämpande myndigheterna skulle behöva lägga tid på att förhandla fram rimliga ersättningar – detta antingen i samband med enskilda verkställigheter eller genom att ingå överenskommelser i förväg med de största tillhandahållarna. En

viss samordning skulle kanske kunna ske genom att de fyra olika myndigheterna för gemensamma förhandlingar med berörda tillhandahållare när det gäller i förväg överenskomna ersättningsnivåer etc. Även i detta fall skulle en samordning mellan myndigheterna kräva intern beredning, möten och skriftväxling m.m. för att diskutera och komma överens om gemensamma nivåer och andra förutsättningar för en överenskommelse. Berörda tillhandahållare skulle också behöva sätta av tid för att bereda förhandlingsförslag och delta vid förhandlingarna. I värsta fall skulle större tillhandahållare parallellt behöva förhandla med flera olika myndigheter.

PTS anser mot bakgrund av det ovanstående att det är olämpligt att lämna ersättningen oreglerad. PTS ser inte heller att det finns anledning att avvakta med att ta fram föreskrifter.

3.1.2 Alternativet att PTS tar fram föreskrifter med schablonbelopp istället för timbelopp

Ett alternativ skulle vara att PTS – på motsvarande sätt som gäller för utlämnande av vissa datalagrade uppgifter, t.ex. abonnemang eller samtalslistor – fastställer en schablonersättning som ska utgå för varje medverkan. En fördel med schablonersättning är att det skapar enkelhet, tydlighet och förutsägbarhet som på sikt innebär administrativa och därmed också ekonomiska fördelar för såväl tillhandahållare som för de brottsbekämpande myndigheterna.

Utredningens och regeringens bedömning är dock att det endast kommer att handla om ett fåtal ärenden där tillhandahållare kommer att behöva medverka i samband med verkställighet av hemlig dataavläsning – därför införs inget krav på anpassningsskyldighet motsvarande det som finns i 6 kap. 19 § LEK.⁵ PTS delar bedömningen att det endast kommer att handla om ett fåtal fall. Den begränsade mängden fall som kan komma ifråga innebär också att det är mindre lämpligt att, på sätt som sker när det gäller utlämnande av datalagrade uppgifter, fastställa en schablonersättning per utlämnande. Om det endast handlar om ett fåtal fall – som kanske dessutom skiljer sig åt vad gäller vidtagna åtgärder och därtill kopplade kostnader – är det mycket svårt att i förväg uppskatta och fördela dessa kostnader på ett okänt men begränsat antal verkställigheter. Detta skulle kunna medföra att schablonen innebär att ersättningen i många fall inte kommer att motsvara de kostnader som uppstått i samband med medverkan. PTS bedömer därför att det inte är lämpligt att myndigheten fastställer en schablonersättning. Vid en eventuell framtida revidering av föreskrifterna finns möjlighet att på nytt ta ställning till om det då går att räkna fram en schablonersättning mot bakgrund av vunna erfarenheter och tillgänglig statistik.

---

⁵ Se prop. 2019/20:64 s. 179.

3.1.3 Alternativet att PTS endast meddelar allmänna råd i stället för föreskrifter

När det gäller frågan huruvida det kan anses tillräckligt att meddela endast allmänna råd istället för föreskrifter gör PTS följande bedömning. Kännetecknande för en föreskrift är att den är bindande och generellt gällande. Allmänna råd skiljer sig från föreskrifter genom att de inte är bindande vare sig för myndigheter eller enskilda. Allmänna råd kan t.ex. rekommendera hur man ska förfara i vissa situationer men det står ändå den enskilde fritt att välja en annan väg för att nå det önskade resultatet. Allmänna råd är således en större källa till osäkerhet i detta sammanhang varför PTS bedömer att det är nödvändigt att meddela föreskrifter. PTS bedömer att denna osäkerhet är till nackdel för såväl tillhandahållare som brottsbekämpande myndigheter. Om tillhandahållarna genom de allmänna råden får ett relativt stort utrymme att hitta alternativa lösningar torde situationen i förlängningen bli densamma som om PTS skulle avvakta med att ta fram föreskrifter. De brottsbekämpande myndigheterna torde i en sådan situation få olika alternativa förslag på beräkningar av ersättning och förhandlingar kan antas behöva genomföras med de olika tillhandahållarna.

3.1.4 Ersättningsföreskrifter som specificerar principer med timersättning är det lämpligaste regleringsalternativet

Den rätt till ersättning som följer av 24 § andra stycket HDA avser ersättning för de kostnader som uppkommer vid medverkan. Ska ersättningen motsvara den faktiska kostnaden måste varje enskilt utlämnande bedömas. Genom att PTS meddelar föreskrifter som närmare specificerar de principer och ersättningsbelopp som gäller för vilka utgiftstyper och kostnadsposter som kan ingå i kostnadsberäkningen underlättas beräkningen av ersättningen och genom tydlig reglering minskas utrymmet för oklarheter vilket kan ge upphov till diskussioner mellan brottsbekämpande myndigheter och tillhandahållare. Som framgår ovan bedömer PTS att det är för få ärenden för att det ska vara lämpligt att göra schablonberäkningar av ersättning i olika typfall. PTS ser det därför som mest ändamålsenligt att utforma föreskrifterna genom att specificera principer för olika utgiftstyper och kostnadsposter.

4. Aktörer som berörs av regleringen

4.1 Berörd bransch och kategori av företag

Av 24 § HDA framgår att de som bedriver verksamhet som är anmälningspliktig enligt 2 kap. 1 § LEK på begäran av verkställande myndighet är skyldiga att medverka i samband med verkställighet av hemlig dataavläsning. Anmälningsplikt enligt 2 kap. 1 § LEK gäller för den som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät av sådant slag som vanligen tillhandahålls mot ersättning eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster. De som omfattas av föreskrifterna utgörs således av samtliga anmälda eller anmälningspliktiga tillhandahållare av allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster.

Det finns även ett antal aktörer som berörs indirekt av regleringen, framför allt brottsbekämpande myndigheter med mandat att använda hemlig dataavläsning.

4.2 Antalet företag som berörs och storleken på företagen

Den svenska marknaden för elektronisk kommunikation är avreglerad sedan år 1992. Avregleringen har skapat en mångfacetterad marknad som karaktäriseras av en ökad konkurrens och snabb teknikutveckling, vilket i sin tur inneburit att Sverige idag har ett brett och diversifierat utbud av nät och tjänster. Sektorn består idag av alltifrån stora multinationella företag med utbredda nät och stort tjänsteutbud, till mindre tillhandahållare som erbjuder mindre nät eller en begränsad mängd tjänster inom ett begränsat geografiskt område.

Tillhandahållare erbjuder sina nät och tjänster på en rad olika nivåer. Det finns tillhandahållare som endast erbjuder nät och tjänster till andra tillhandahållare och det finns tillhandahållare som erbjuder nät och tjänster till slutkunder. Det finns också tillhandahållare som erbjuder nät och tjänster till såväl slutkunder som andra tillhandahållare. På grund av de höga investeringskostnader som kopplas till ny kommunikationsinfrastruktur är det idag också vanligt med samäganden där flera tillhandahållare erbjuder nät och tjänster till slutkunder via samma infrastruktur. Marknaden för elektronisk kommunikation tillgodoser i stort sett samtliga företag, hushåll och enskilda individer i Sverige med olika typer av kommunikationstjänster. Allmänna kommunikationsnät av sådant slag som vanligen tillhandahålls mot ersättning eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster får som framgår ovan endast tillhandahållas efter anmälan till PTS. Cirka 650 företag var anmälda till PTS i april 2021.

Av PTS rapport svensk telemarknad 2020 framgår att de totala slutkundsintäkterna 2020 uppgick till 49,9 miljarder kronor, vilket är en procent lägre än föregående år. Den genomsnittliga intäkten som ett hushåll genererade per månad 2020 var 601 kronor, vilket är på samma nivå som under 2019. I den genomsnittliga intäkten per månad ingår här fasta samtalstjänster, 28 kronor (minskning med 8 kronor), mobila samtals- och datatjänster, 369 kronor (minskning med 6 kronor) och internettjänst (exklusive mobil data) 204 kronor (ökning med 13 kronor).⁶

Med utgångspunkt i totala slutkundsintäkter, för såväl tillhandahållare av kommunikationstjänster som tillhandahållare av kommunikationsnät, för alla elektroniska kommunikationstjänster kan det konstateras att fyra tillhandahållare (Telia Company AB, Tele2 Sverige AB, Telenor Sverige AB och Hi3G Access AB) innehar sammanlagt cirka 86 procent av marknaden, cirka 25 tillhandahållare innehar mer än 0,1 procent vardera av den totala marknaden. PTS bedömer att det främst är de större tillhandahållarna som kommer att beröras av verkställighet av hemlig dataavläsning.

5. Normgivningsbemyndiganden

Av 24 § första stycket HDA framgår att den som bedriver verksamhet som är anmälningspliktig enligt 2 kap. 1 § LEK på begäran av verkställande myndighet är skyldig att medverka i samband med verkställighet av hemlig dataavläsning.

Av 24 § andra stycket HDA framgår att den som medverkat i samband med verkställighet av hemlig dataavläsning enligt 24 § första stycket har rätt till ersättning för kostnader som uppstår vid sådan medverkan och att denna ersättning ska betalas av den verkställande myndigheten.

Av 4 § FDA framgår att PTS får, efter att ha hämtat in synpunkter från Ekobrottsmyndigheten, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och Tullverket, meddela föreskrifter om ersättningen enligt 24 § andra stycket HDA.

---

⁶ I denna rapport avses med elektroniska kommunikationer mobila samtals- och datatjänster, fasta internettjänster, fasta samtalstjänster och datakommunikationstjänster till slutkunder. Här ingår inte till exempel intäkter från tv-abonnemang, roaming, appar, molntjänster. Här ingår inte heller intäkter från grossisttjänster.

6. Regleringens innehåll och dess konsekvenser

6.1 Övergripande bedömning av förslagets konsekvenser

Genom de föreslagna föreskrifterna underlättas möjligheterna för de tillhandahållare som medverkat i samband med verkställighet av hemlig dataavläsning att begära ersättning för de kostnader som uppstått. PTS gör den övergripande bedömningen att merparten av de företag och myndigheter som berörs av föreskrifterna kommer att påverkas positivt. Genom att PTS meddelar föreskrifter som närmare specificerar de principer och ersättningsbelopp som gäller för vilka utgiftstyper och kostnadsposter som kan tas med i kostnadsberäkningen underlättas nämligen beräkningen av ersättningen. Genom tydlig reglering minskas utrymmet för oklarheter vilket kan ge upphov till diskussioner mellan brottsbekämpande myndigheter och tillhandahållare.

Av uttalanden i förarbetena framgår det att tillhandahållarna enligt förslaget ska ha rätt till ersättning av den verkställande myndigheten för kostnader som uppstår till följd av medverkan. Förslaget är således avsett att vara kostnadsneutralt för företagen och regeringen instämmer i utredningens bedömning att några kostnadsökningar därför inte bedöms uppstå för tillhandahållarna. Däremot uppstår kostnader för den brottsbekämpande myndighet som ska betala dessa.⁷

I nästföljande avsnitt beskrivs de föreslagna föreskrifterna och PTS bedömning av de ekonomiska och andra konsekvenser för berörda aktörer. Eventuella kostnader som föreskrifterna för med sig redovisas som administrativa engångskostnader, administrativa årliga kostnader samt som övriga kostnader.

---

⁷ Prop. 2019/20:64 s. 207.

6.2 Kostnadmässiga och andra konsekvenser som regleringen medför

6.2.1. Tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter innehåller bestämmelser om ersättning enligt 24 § andra stycket lagen (2020:62) om hemlig dataavläsning.

I 1 § klargörs tillämpningsområdet för föreskrifterna. Som framgår ovan (4.1) har samtliga anmälda eller anmälningspliktiga tillhandahållare av allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster rätt till ersättning för vissa kostnader som uppstår i samband med medverkan vid verkställighet av hemlig dataavläsning.

PTS bedömer att 1 § inte medför några kostnadmässiga eller andra konsekvenser.

6.2.1. Ord och uttryck

2 § Ord och uttryck i dessa föreskrifter har samma innebörd som i lagen (2020:62) om hemlig dataavläsning.

3 § I dessa föreskrifter avses med

användande av tekniska metoder: användande eller tillhandahållande av tillgängliga tekniska metoder enligt 22 § lagen (2020:62) om hemlig dataavläsning eller tillhandahållande av liknande tillgängliga åtgärder för att möjliggöra verkställighet av hemlig dataavläsning,

kontorstid: vardagar kl. 8.00–17.00. Såsom vardag räknas dag som inte är lördag, söndag, midsommarafton, julafton, nyårsafton eller annan allmän helgdag,

medverkan: medverkan i samband med verkställighet av hemlig dataavläsning,

medverkansskyldig: den som fått en begäran om att medverka i samband med verkställighet av hemlig dataavläsning enligt 24 § lagen om hemlig dataavläsning,

tillhandahållande av upplysningar: tillhandahållande av information om avläsningsbara informationssystem eller upplysningar om vilka förbindelser som används av ett avläsningsbart informationssystem.

3 § innehåller de ord och uttryck som bedömts nödvändiga för att förtydliga föreskrifterna.

Av 24 § HDA jämförd med 3 § FDA framgår vilka åtgärder en medverkan *kan* komma att omfatta. Till dessa hör att den medverkansskyldige

1. tillhandahåller tillgänglig teknisk information om det avläsningsbara informationssystem som omfattas av beslutet om hemlig dataavläsning,
2. tillhandahåller tillgängliga upplysningar om vilka förbindelser som används av det avläsningsbara informationssystem som omfattas av beslutet om hemlig dataavläsning,
3. använder tillgängliga tekniska metoder enligt 22 § lagen om hemlig dataavläsning eller tillhandahåller möjlighet att använda sådana metoder, eller
4. tillhandahåller andra liknande tillgängliga åtgärder som kan användas för att möjliggöra verkställighet av hemlig dataavläsning.

Av uttalanden i förarbetena framgår att en medverkan t.ex. kan handla om att tillhandahållarna bistår de brottsbekämpande myndigheterna med att identifiera vilka tjänster en specifik användare har och vilka förbindelser som används och ger råd om vilka tekniska hjälpmedel som kan användas. Dessutom kan tillhandahållarna ge möjlighet att installera brottsbekämpande myndigheters tekniska hjälpmedel och ansluta dem till tillhandahållarnas nät. En aktiv medverkan kan också bestå i att ge den verkställande myndigheten möjlighet att t.ex. installera utrustning som aktivt påverkar och förändrar trafikflödet mellan den som ska vara föremål för hemlig dataavläsning och annan utrustning som denne kommunicerar med.⁸

Regeringen noterar att det inte finns någon detaljreglering av vad en medverkan kan innebära utan de specifika uppgifter en tillhandahållare ska bistå den verkställande myndigheten med beror på hur den verkställande myndigheten formulerar sin begäran.⁹

I föreskrifterna grupperas inledningsvis de olika skyldigheter som följer av 3 § FDA i två olika typer av avgränsade ersättningsgilla åtgärder som kan komma i fråga. Det handlar dels om att *tillhandahålla upplysningar* och dels om att använda eller tillhandahålla olika *tekniska metoder*. Enligt PTS bedömning berör dessa olika aktiviteter delvis olika personalkategorier med delvis olika lönelägen och det finns

---

⁸ Se prop. 2019/20:64 s. 178.

⁹ Se prop. 2019/20:64 s. 237 ff.

därför anledning att dela in ersättningsnivåerna i två olika kategorier. PTS har övervägt om dessa olika kategorier – för enkelhetens skull – skulle kunna slås samman och ersättningsbeloppet beräknas såsom ett medelvärde av de olika lönekostnaderna. Bedömningen är att åtgärderna är så skilda till sin natur att det trots allt kan vara enklare att dessa särredovisas. När det gäller användandet av tekniska metoder kan antas att det oftare kan komma ifråga att vidta åtgärder relaterade till inplacering av utrustning, vilket även kan innebära transporter och att berörd tillhandahållare har personal på plats vid aktuella anläggningar. När det gäller inplacering av utrustning är det rimligt att anta att även andra personalkategorier kan behöva involveras, t.ex. väktare eller anläggningsansvariga. Då det förväntas röra sig om ett litet antal ärenden initialt är det lämpligt, för enkelhetens skull, att låta ersättningen för dessa personalkategorier vara densamma som för personal som jobbar med teknisk medverkan.

Tillhandahållandet av upplysningar torde huvudsakligen kunna ske genom åtkomst till uppgifter ur driftsystem och liknande och torde kunna hanteras huvudsakligen på distans med användning av redan etablerade kontaktvägar till de brottsbekämpande myndigheterna.

Medverkansskyldig är den som har fått en begäran om att medverka i samband med verkställighet av hemlig dataavläsning i enlighet med bestämmelsen i 24 § HDA. Som framgår av den nyssnämnda bestämmelsen förutsätter en skyldighet att medverka att den berörda tillhandahållaren är anmälningsskyldig enligt 2 kap. 1 § LEK. Anmälningsskyldigheten gäller i princip oavsett den berörda verksamhetens storlek om förutsättningarna i 2 kap. 1 § LEK är uppfyllda, dvs. vid tillhandahållande av allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster.

Definitionen av *kontorstid* är densamma som används i PTS föreskrifter om ersättning vid utlämnande av lagrade uppgifter för brottsbekämpande ändamål. Med kontorstid avses vardagar kl. 8.00–17.00.

Sammanfattningsvis bedömer PTS att de ord och uttryck som används i de föreslagna föreskrifterna inte i sig medför några kostnader eller andra konsekvenser.

6.2.2. Ersättning

4 § Vid medverkan i form av tillhandahållande av upplysningar ska den medverkansskyldige ersättas utifrån följande nivåer.

- Medverkan under kontorstid: 508 kr/timme.
- Medverkan utanför kontorstid: 865 kr/timme.

5 § Vid medverkan i form av användande av tekniska metoder ska den medverkansskyldige ersättas utifrån följande nivåer.

- Medverkan under kontorstid: 625 kr/timme.
- Medverkan utanför kontorstid: 1 040 kr/timme.

6 § Om medverkan sker i sådan form som anges i 4 och 5 §§ och kostnaderna för en sådan medverkan avsevärt avviker från den ersättning som ska lämnas enligt dessa bestämmelser eller om medverkan sker i någon annan form än de som anges i 4 och 5 §§, får den medverkansskyldige i stället begära ersättning för skäliga kostnader som är direkt hänförliga till medverkan.

7 § Ersättning ska även utgå vid en medverkan som inte leder till en genomförd verkställighet.

Ersättningsnivåerna i 4 och 5 §§ avser personalkostnader och är hämtade ur från PTS samlokaliseringsmodell 1.0.¹⁰ Personalkostnaderna utgörs av lönekostnader, sociala avgifter och kostnader för bland annat pension och utbildning. De kommer ursprungligen från Telia Company AB och har räknats upp med löneprisindex.

Av 6 § framgår att, i de fall en medverkan medfört kostnader för tillhandahållaren som avsevärt avviker från den ersättning som ska lämnas enligt 4 och 5 §§ eller om den sker i annan form än som anges i 4 och 5 §§ får berörd tillhandahållare i stället begära ersättning för skäliga kostnader som är direkt hänförliga till medverkan.

Såsom 4 och 5 §§ är utformade medger dessa ersättning för nedlagd arbetstid som avser arbete utfört såväl inom som utanför kontorstid.

I undantagsfall kan tänkas att den aktuella medverkan innebär att den medverkansskyldige behöver beordra arbete på övertid och ersätta resor till och från arbetsstället med taxi eller andra transportmedel m.m. Om kostnaderna för en sådan medverkan avsevärt avviker från den ersättning som skulle utgå med stöd av

¹⁰ Samlokaliseringsmodellen 1.0. används för att beräkna samlokaliseringskostnader i PTS beslut om reglering av lokalt tillträde till nätinfrastruktur.

bestämmelserna i 4 och 5 §§ finns möjlighet att enligt 6 § begära ersättning för dessa tillkommande kostnader.

Av beskrivningen ovan framgår att PTS bedömt att medverkan främst kan ske i form av tillhandahållande av upplysningar eller tillhandahållande av olika tekniska metoder. Båda dessa ersättningar avser timkostnader för personal som vidtar vissa åtgärder på begäran av brottsbekämpande myndigheter. Av förarbetena framgår att medverkan även kan orsaka andra kostnader än renodlade personalkostnader, bland annat nämns kostnader som kan uppstå för att upplåta utrymme. Begäran om ersättning för tillgång till ett sådant utrymme med eventuella övervaknings och säkerhetsåtgärder skulle kunna ske med stöd av bestämmelsen i 6 §. En rimlig utgångspunkt vid skattning av ersättningsnivån kan vara de nivåer som avtalas på kommersiella grunder, t.ex. när det gäller olika typer av samlokalisering.

Den uppräknig av åtgärder som anges i 24 § HDA jämförd med 3 § FDA är inte uttömmande. Av bestämmelserna och regeringens uttalanden framgår att det inte finns någon detaljreglering av vad en medverkan kan innebära utan att de specifika uppgifter en tillhandahållare ska bistå den verkställande myndigheten med beror på hur den verkställande myndigheten formulerar sin begäran. Om en begäran innebär att andra ersättningsgilla åtgärder än de som täcks av ordalydelsen i 4 och 5 §§ i PTS föreskrifter ska vidtas får en begäran om ersättning ske med stöd av 6 § föreskrifterna.

I den nu föreslagna bestämmelsen i 6 § som gäller medverkan i de fall där kostnaderna av någon orsak avsevärt avviker från normalfallet anges att den medverkansskyldige får begära ersättning för *skäliga* kostnader. Vidare anges att de aktuella kostnaderna ska vara *direkt hänförliga till medverkan*. Exempel på kostnader som är direkt hänförliga till utlämnandet är sådana som uppstår vid arbete med mottagande och analys av begäran om medverkan, sammanställning och överlämning till brottsbekämpande myndighet. Exempel på kostnader som däremot inte kan anses direkt hänförliga till utlämnandet är generella anpassningskostnader och utebliven handelsvinst.

I 7 § klargörs att ersättning ska utgå även i de fall där en medverkan inte lett till en verkställighet vilket är i enlighet med vad som uttalas i förarbetena till HDA¹¹.

Av 4–7 §§ framgår ersättningsbelopp och under vilka förutsättningar ersättning ska utgå vid medverkan i samband med verkställighet av hemlig dataavläsning. Tanken är att tillhandahållarna genom detta i stort ska ersättas för de kostnader som uppstår i samband med en medverkan av verkställighet av hemlig dataavläsning. Det kommer dock att vara nödvändigt för en medverkansskyldig att ta fram rutiner och informera

---

¹¹ Se prop. 2019/20:64 s. 238.

personalen för att kunna begära rätt ersättning i enlighet med bestämmelserna. Detta orsakar vissa kostnader som redovisas nedan, se 9.2. I övrigt bedöms de nu aktuella bestämmelserna inte medföra några kostnadsmässiga eller andra konsekvenser för tillhandahållare.

När det gäller eventuella konsekvenser för de brottsbekämpande myndigheterna kan konstateras att ersättningen i nuläget regleras i samband med varje enskild medverkan. Genom de föreslagna föreskrifterna underlättas diskussioner om ersättning genom att PTS angett vilka utgiftstyper och kostnadsposter som kan ingå i en kostnadsberäkning. Detta bör innebära en mindre administrativ börda för de brottsbekämpande myndigheterna även om de också fortsättningsvis kommer att behöva granska underlag och betala ersättning i samband med varje enskild medverkan. Genom föreskrifterna bör utrymmet för oklarheter, vilka kan ge upphov till diskussioner mellan de brottsbekämpande myndigheterna och de medverkansskyldiga, minska och uppskattningen av kostnadsersättningen bör bli mer förutsägningsbar, om än inte i lika hög grad som vid användningen av schabloner. Föreskrifterna innehåller också förtydliganden om att det endast är kostnader som är direkt hänförliga till medverkan och som kan anses vara skäliga som ska ersättas. Sammantaget bedömer PTS att de aktuella föreskrifterna inte kommer att medföra några ökade kostnader för de brottsbekämpande myndigheterna utan snarare underlätta arbetet och minska de kostnader som följer av HDA.

6.2.3. Underlag

8 § Ersättningen ska styrkas av ett underlag som den medverkansskyldige lämnar till den verkställande myndigheten.

Vid begäran om ersättning för medverkan som ersätts enligt 4 och 5 §§ ska det av underlaget framgå vilka åtgärder den medverkansskyldige vidtagit och hur mycket tid, redovisad i timmar och minuter, som lagts ned inom respektive ersättningsnivå.

Vid begäran om ersättning för medverkan som ersätts enligt 6 § ska det av underlaget framgå vilka åtgärder den medverkansskyldige vidtagit, kostnaderna för dessa och i tillämpliga fall den tid, redovisat i timmar och minuter, som lagts ned.

Av 8 § framgår att en begäran om ersättning ska styrkas genom att ett underlag lämnas in. Av underlaget ska de åtgärder den medverkansskyldige vidtagit framgå. PTS anser att det är tillräckligt att vidtagna åtgärder anges utan att i detalj redogöra för samtliga moment. Vilka åtgärder som vidtagits kan i vissa fall vara säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter eller omfattas av sekretess vilket innebär att dessa uppgifter då ska hanteras i särskild ordning i enlighet med

säkerhetsskyddslagstiftning eller sekretesslagstiftning. Avsikten med kravet på angivande av vilka åtgärder som har vidtagits är inte att den medverkansskyldige ska ange detta på en sådan nivå att det blir fråga om röjande av åtgärder som kan utgöras av säkerhetsskyddsklassificerade eller sekretessbelagda uppgifter. Det är varken nödvändigt eller lämpligt att i underlaget specificera information på en sådan nivå att skyddsvärd information röjs. Av underlaget ska det, förutom vidtagna åtgärder, framgå *nedlagd tid i timmar och minuter som lagts ner inom respektive ersättningsnivå*.

Underlag ska även lämnas in vid en begäran om ersättning enligt 6 §. En sådan begäran kan, om så blir aktuellt, även avse kostnader för medverkan som skett i någon annan form än medverkan genom tillhandahållande av upplysningar eller medverkan i form av användande av tekniska metoder. En sådan annan medverkan skulle kunna vara upplåtande av utrymme eller andra åtgärder som inte direkt avser ersättningsgilla personalkostnader.

Med kravet på ett underlag avser PTS tillse att de brottsbekämpande myndigheterna kan verifiera att den begärda ersättningen är skälig.

Redan utan en uttrycklig bestämmelse om ett underlag bedömer PTS att de medverkansskyldiga normalt presenterar någon form av redovisning av uppkomna kostnader i samband med fakturering till den begärande myndigheten. Det kommer dock i viss mån att vara nödvändigt för en medverkansskyldig att ta fram rutiner och informera personalen för att kunna begära rätt ersättning i enlighet med bestämmelserna. Detta orsakar vissa kostnader som redovisas nedan, se 9.2. Bestämmelsen bedöms i övrigt inte innebära några kostnadsmässiga eller andra konsekvenser för tillhandahållarna.

Redan i dagsläget bedömer PTS att de brottsbekämpande myndigheterna i de flesta fall får någon form av redovisning. Genom kravet i PTS föreskrifter förtydligas vilka poster som ska ingå i en sådan redovisning, vilket torde underlätta bedömningen av fakturorna genom att behovet av begäran om kompletteringar och påminnelser minskar. Sammantaget bedöms kravet på underlag kunna medföra vissa kostnadsbesparingar för de brottsbekämpande myndigheterna och i övrigt inga andra konsekvenser.

7. EU-rättslig bedömning

7.1 Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till EU

PTS gör bedömningen att förslaget till föreskrifter om ersättning överensstämmer med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till EU och att föreskrifterna inte går utöver dessa skyldigheter.

7.2 Underrättelse om förslag till tekniska regler

I 6 § förordningen (1994:2029) om tekniska regler framgår att en myndighet som avser fatta beslut om en teknisk regel som ska anmälas till Europeiska kommissionen i god tid ska underrätta Kommerskollegium om det förslag som den har utarbetat. Bestämmelserna i förordningen ansluter till Sveriges internationella förpliktelser enligt bl.a. Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster.

Enligt PTS bedömning är nu föreslagna föreskrifter inte att se som sådana tekniska regler som ska underrättas enligt nämnda förordning. Någon underrättelse till Kommerskollegium behöver således inte göras.

8. Tidpunkten för ikraftträdande och behovet av informationsinsatser

HDA trädde i kraft den 1 april 2020. Tillhandahållare har sedan dess en skyldighet att medverka i samband med verkställigheter och det är angeläget att de får en rimlig ersättning för sin medverkan. För att det ska vara tydligt vilken ersättning som ska utgå och därigenom minska behovet av diskussioner och förhandlingar mellan de brottsbekämpande myndigheterna och tillhandahållarna är det angeläget att den

föreslagna regleringen träder i kraft så snart som möjligt. PTS föreslår därför att de föreslagna föreskrifterna ska träda i kraft den 1 januari 2022.

PTS har fört en dialog med de större tillhandahållarna på marknaden och brottsbekämpande myndigheter och därmed informerat om de kommande föreskrifterna. PTS har även informerat om det pågående arbetet med att ta fram nya föreskrifter på myndighetens webbplats. Denna information kommer att kompletteras med utkast på föreskrifter jämte denna konsekvensutredning samt en sammanställning över inkomna remissvar och PTS svar på eventuella frågor eller kommentarer i remissvaren. I övrigt bedöms inte några speciella informationsinsatser behöva vidtas.

9. Konsekvenser för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga och villkor i övrigt

9.1 Antalet företag som berörs, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen

Antalet företag som berörs av de föreslagna föreskrifterna, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen framgår av avsnitt 4.2.

9.2 Tidsåtgång, kostnader och behov av förändringar i verksamheten som regleringen kan föra med sig för företagen

De aktuella föreskrifterna innehåller krav som kommer att föranleda vissa administrativa engångskostnader och även administrativa årliga kostnader för tillhandahållarna.

PTS redovisar kostnader genom att ange uppskattat antal timmar som krävs för att initialt komplettera processer samt årligen för exempelvis revidering. Den initiala samt årliga tidsåtgången har sedan multiplicerats med timkostnaden för att få fram den totala administrativa kostnaden.

Personalkostnaderna är hämtade från PTS Samlokaliseringsmodell 1.0. som beskrivits ovan i avsnitt 6.2.2.

Samtliga tillhandahållare kommer initialt att få administrativa engångskostnader. De kommer att behöva ta fram instruktioner och rutiner som beskriver föreskrifterna och hur dessa ska tillämpas i den egna verksamheten. Det kan också finnas behov av att ta fram blanketter och mallar som kan användas i samband med fakturering. PTS bedömer att detta sammanlagt kan ta 4–8 timmar beroende på hur omfattande verksamhet tillhandahållaren har. Större tillhandahållare har redan erfarenhet av lagring och utlämnande av uppgifter för brottsbekämpande ändamål och har därmed redan rutiner och processer på plats samt utsedd personal som hanterar dessa frågor. I detta fall handlar det om att komplettera befintlig dokumentation. Mindre tillhandahållare kan behöva lägga ner lite mer tid för att få dokumentationen på plats.

Vidare behöver personalen utbildas/informeras. Denna utbildning bedöms röra en begränsad andel av personalen som har som uppgift att hantera denna typ av ärenden. För en större operatör kan det handla om 3–4 personer och för en mindre operatör 1–2 personer. Utbildningen kan beräknas ta omkring 2–4 timmar.

Sammantaget bedöms engångskostnaderna således uppgå till cirka 3 000–8 000 kronor för mindre, respektive 5 000–12 000 kronor för större tillhandahållare.

När det gäller den administrativa årliga kostnaden bedöms att endast mindre revideringar/översyner av instruktioner och blanketter samt kompletterande utbildningsinsatser för nyanställd personal behöver genomföras. Kostnaden för detta bedöms uppgå till cirka 1 000–2 000 kronor för såväl mindre som större tillhandahållare.

PTS gör bedömningen att de föreslagna föreskrifterna inte kommer att medföra annat än de administrativa och övriga kostnader som har redogjorts för ovan.

PTS gör vidare bedömningen att tillhandahållare inte kommer att behöva göra några särskilda förändringar av verksamheten med anledning av de föreslagna föreskrifterna.

9.3 Regleringens påverkan på konkurrensförhållanden för företagen

Skyldigheten att medverka vid verkställigheten av hemlig dataavläsning kan innebära en viss påverkan på konkurrensen mellan tillhandahållarna beroende på att större tillhandahållare kan antas, på grund av en större mängd ärenden, ha lättare att efterhand inrätta processer och rutiner som underlättar en verkställighet. De kan också i större utsträckning redan ha inrättat en organisation och utsett personal för att kunna verkställa beslut om hemlig avlyssning och hemlig övervakning av elektronisk kommunikation samt utlämnanden av uppgifter om abonnemang som helt eller delvis kan komma att ansvara även för hemlig dataavläsning.

De föreslagna ersättningarna med därtill kopplade redovisningsskyldigheter innebär dock en tydlighet vad avser beräkningen av den ersättning som ska utgå efter en

medverkan. Denna tydlighet är till nytta för samtliga tillhandahållare oavsett storlek och även för de brottsbekämpande myndigheterna.

Det kan antas att mindre tillhandahållare har sämre utvecklade rutiner inom området och att en medverkan därför också kräver mer arbete till högre kostnader. Eftersom ersättningen är avsedd att täcka de kostnader som uppstår i samband med medverkan kommer detta att innebära att en enskild medverkan kan komma att innehålla högre kostnadsposter än vad som skulle vara fallet om en större tillhandahållare genomfört motsvarande åtgärder. På så vis kommer även de mindre tillhandahållarna att få ersättning för sina direkta kostnader i samma utsträckning som de större tillhandahållarna även i de fall där de har en mindre effektiv verksamhet.

PTS gör sammantaget bedömningen att konkurrensförhållandena på marknaden inte i någon större utsträckning kommer att påverkas negativt av de föreslagna föreskrifterna.

9.4 Konsekvenser för konsumenter

Föreskrifterna bedöms inte få några direkta konsekvenser som berör konsumenter.

9.5 Särskilda hänsyn till små företag

Eftersom ersättning utgår för de kostnader som uppstår i samband med en medverkan och detta gäller oavsett storleken på det företag som medverkat vid hemlig dataavläsning kommer även små företag att kunna redovisa och få ersättning för sina direkta kostnader. Det saknas därmed anledning att på något särskilt sätt reglera ersättningen för mindre företag. Det finns inte heller i övrigt skäl att ta några särskilda hänsyn till små företag.

10. Konsekvenser för kommuner och regioner

PTS bedömer att det inte kan förväntas uppstå några ekonomiska eller andra konsekvenser för kommuner eller regioner till följd av de föreslagna föreskrifterna. I den mån kommuner bedriver verksamhet enligt LEK bedöms ersättningen som ska utgå i samband med medverkan i stort täcka uppkomna kostnader.

11. Kontaktpersoner

För sakfrågor:

Peder Cristvall, avdelningen för säker kommunikation

Peder.cristvall@pts.se

För juridiska frågor:

Ulrica Ljunggren, rättsavdelningen

Ulrica.ljunggren@pts.se

Bilaga 1 Förslag till föreskrifter